

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2022 m. rugpjūčio 25 d., Nr. 22-150AR

Kopija

*Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos
ir darbo ministerijai*

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO
KODEKSO NR. XII-2603 248 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-
1607“ PROJEKTO**

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK), išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos Vyriausybei pateiktą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso Nr. XII-2603 248 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1607“ projektą (Nr. 22-10702(2)) (toliau – Nutarimo projektas), teikia pastabas dėl siūlomo reguliavimo.

LVK nuomone, šiuo metu galiojantis reguliavimas, susijęs su streikų apribojimu, kuomet šalyje ar konkrečioje vietoje dėl objektyvių priežasčių yra paskelbta nepaprastoji padėtis, karo padėtis ar mobilizacija, yra aiškus ir tinkamas. Darbuotojų teisė į streiką yra įtvirtinta Lietuvos Respublikos Konstitucijos 51 straipsnyje, tačiau ji nėra absoliuti, kadangi to pačio straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad šios teisės apribojimus, įgyvendinimo sąlygas ir tvarką nustato įstatymas. Darbo kodekso 248 straipsnio 2 dalyje nurodyta, jog *„streikai draudžiami <...> regionuose, kuriuose nustatyta tvarka paskelbta <...> nepaprastoji padėtis“*, tad teisinio prieštaravimo dėl objektyvių priežasčių atsiradusiam draudimui streikuoti nėra.

Pažymėtina, kad siekis sudaryti galimybę organizuoti streikus nepaprastosios padėties metu niekaip nesuderinamas su nepaprastosios padėties aplinkybėmis, ypač dabartiniame geopolitiniame kontekste. Keičiant reguliavimą būtina pasverti darbuotojų teisę kolektyvinėmis priemonėmis daryti spaudimą darbdaviui ir grėsmę, kurią nacionaliniam saugumui gali sukelti organizuota grupė turinti priešingus valstybei tikslus nepaprastosios padėties metu. Esamas geopolitinis kontekstas atskleidžia, jog nacionaliniam saugumui keliančiomis rizika pripažintos valstybės geba ir aktyviai naudoja vadinamas „minkštąsias priemones“ tikslu daryti įtaką visuomeniniams procesams ir siekia destabilizuoti padėtį demokratinėse visuomenėse, todėl pagrįstai kelia nerimą tai, kad streikų teisės „atlaisvinimas“ nepaprastosios padėties metu gali sukelti dalyje visuomenės papildomą įtampą ir mažinti visuomenės atsparumą galimoms provokacijoms.

Būtina atsižvelgti į tai, kad siūlomi reguliavimo pakeitimai sudarytų galimybę streikuoti ir nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbiose įmonėse, kuriose vykdoma Lietuvos Respublikos valstybei ir visuomenei ypač svarbi veikla, o ją nutraukus, sutrikdžius, apribojus ar nustojus vystyti gali būti pažeisti nacionalinio saugumo interesai.

Kaip pastebime, jei būtų įgyvendinami Nutarimo projektu siūlomi pakeitimai, nepaprastosios padėties metu Lietuvos Respublikos Seimas savo nutarimu arba Lietuvos Respublikos Prezidentas dekretu priimdami sprendimą dėl nepaprastosios padėties įvedimo, kiekvieną kartą turėtų nuspręsti dėl teisės į streiką ribojimo arba neribojimo, tai padarytų įvertinę Lietuvos Respublikos nepaprastosios padėties įstatymo 18 straipsnyje nurodytų aplinkybių visumą. Manome, kad siūlymas kiekvieną kartą naujai spręsti dėl streiko ribojimo arba neribojimo nėra išmintingas. Dažniausiai susidariusi situacija, dėl kurios priimami sprendimai skelbti nepaprastąją situaciją, reikalauja operatyvių veiksmų, sprendimai turi būti priimami nedelsiant, dėl to kyla pavojus, jog priimant sprendimus dėl streikų gali būti deramai neįvertintos visos aplinkybės arba šių aplinkybių įvertinimas stabdys operatyvumo reikalaujantį procesą.

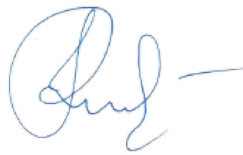
Gedimino pr. 2/1-28, LT-01103 Vilnius
Tel. +370 5 212 1111, info@lvk.lt, www.lvk.lt

Norime atkreipti dėmesį, jog verslas iš valstybės tikisi sudarytų galimybių saugiai dirbti ir vystyti veiklą, tai ypač svarbu užtikrinti esant komplikuotai geopolitinei ar kitai situacijai. Verslo lūkestis būtų, kad priimant tokius sprendimus kaip leidimas streikuoti nepaprastosios padėties metu, su verslu būtų privalomai konsultuojamasi, kadangi dėl galimų provokacijų nukentėtų ir verslas bei jo reputacija. Visgi, atsižvelgiant į būtiną operatyvumą priimant tokio pobūdžio sprendimus kaip dėl nepaprastosios padėties įvedimo, pagrįstai abejojame, ar aukščiau minėtoms konsultacijoms būtų laiko.

Atsižvelgiant į išdėstytą, maloniai prašome Jūsų įvertinti LVK teikiamus pastebėjimus ir nepritarti šiuo metu galiojančio reguliavimo dėl streikų nepaprastosios, karo padėties ar mobilizacijos metu korekcijoms. Mūsų šalies istorija rodo, jog minėtų padėčių įvedimas nėra dažnas reiškinys, dėl to keisti visą reguliavimą šiuo metu būtų neproporcinga ir netikslinga.

Pagarbiai

Generalinė direktorė

Ineta Rizgelė